

Skirkime laiko gimtajai kalbai

Jau tapo graži tradicija kasmet vasario–kovo mėnesiais pagerbti gimtąją lietuvių kalbą. Beveik prieš 500 metų gyvenęs vienas žymiausių gimtosios kalbos aukštintojų Mikalojus Daukša „Prakalboje į malonųjį skaitytoją“ yra pasakęs, kad „visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba ir visados rūpinosi ją išlaikyti, turtinti, tobulinti ir gražinti“, kad „sumišimas ir netvarka kyla, kai žmogus, dėl kitos tautos kalbos savo gimtąją visiškai paniekinęs, taip pamėgsta svetimąją (pamiršdamas savąją, kuria Dievas ir gamta liepia kalbėti), lyg pats būtų ne to krašto ir kalbos“ ir „ne žemės derlumu, ne drabužių skirtingumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių tvirtumu gyvuoja tautos, bet daugiausia išlaikydamos ir vartodamos savo kalbą, kuri didina ir išlaiko bendrumą, santaiką ir brolišką meilę“. Šie gimtosios kalbos teisių gynėjo ir lietuvių raštijos kūrėjo žodžiai lieka aktualūs ir šiandien.

Gimtoji kalba – mūsų gyvenimo dalis. Tikrai privalome dėliaugtis, kad turime galimybę nevaržomai kalbėti protėvių ir tėvų dovanota kalba. Būtent sava kalba, kuriai padėkų nereikia, bet kurią būtina saugoti ir garsinti. Kasmet Valstybinė lietuvių kalbos komisija visus Lietuvos ir po įvairias šalis išsisklaidžiusius tautiečius kviečia švęsti Lietuvių kalbos dienas, kurios yra susietos su mūsų šaliai svarbiomis istorinėmis datomis ir pasaulyje vasario 21-ąją minima Tarptautine gimtosios kalbos diena. O būtent šią dieną ypač akcentuojama prigimtinė žmonių teisė kalbėti gimtąja kalba.

Jurbarko krašto bendruomenė kasmet aktyviai dalyvauja iniciatyvoje pagerbti gimtąją kalbą. Per porą mėnesių švietimo ir kultūros įstaigos suorganizuos tradiciškai virš 60 renginių, kurių metu bus pasidžiaugta gimtąja kalba ir kalbininkais. Daugelis renginių yra atviri visai visuomenei, tad tereikia pasidomėti apie juos ir priimti sprendimą dalyvauti. Informacijos apie Jurbarko krašte lietuvių kalbai organizuojamus renginius galima rasti Jurbarko rajono savivaldybės interneto svetainėje (žr.: „Valstybinė kalba“ → „Renginiai“ → „Lietuvių kalbos dienų 2025 metų renginių planas“). Neturintys galimybės dalyvauti renginiuose gali anksčiau minėtos svetainės puslapyje „Valstybinė kalba“ paskaityti įvairių įdomybių apie kalbas ir iš Jurbarko krašto kilusius kalbininkus, rasti patarimų dėl žodžių ar posakių vartojimo, o metinėse ataskaitose pasmalsauti, kokias klaidas dažnai padaro rašantieji raštus ir kokiais kalbos vartojimo reikalais domisi mūsų krašto žmonės.

Na, o jeigu norima bent truputį prisidėti prie gimtosios kalbos paminėjimo ir vartojamų žodžių ar posakių įvertinimo, tuomet nuotoliniu būdu iki 2025 m. vasario 20 d. reikėtų kad ir kasdien dalyvauti viename iš svarbiausių Lietuvių kalbos dienų renginių – Metų žodžio ir Metų posakio rinkimuose (balsavimo internetu adresai: <https://zodis.alfa.lt/> ir <https://zodis.alfa.lt/posakis/>). Tereikės paspausti nuorodą prie vieno iš siūlomų žodžių (*apsipopierinti, blinkevičiūtinti, nesureikšminkim, priedanga, norimybė...*) ir (ar) posakių (*operuoti angliškai, Vokietijos brigada, tiesiog esu pensininkė, dėmesio pramonė, nuo konservatoriaus bėgsi, ant Žemaitaičio užsoksi...*), kurie, Jūsų nuomone, taikliausiai apibūdintų 2024 metų realijas.

Taigi, švęskime Lietuvių kalbos dienas, domėkimės savo kalbos praeitimi ir dabartimi, rūpinkimės ateitimi!

Dokumentų ir viešųjų ryšių skyriaus vyr. specialistas Antanas Gvildys